

יום שישי, כ"ז בכסלו, 23.12.2011

באולם המועדון, מרכז בן-גוריון

מכאן ועד ברהמס עם אנסמבל "מיתר"

כינור - משה אהרונוב / צ'לו - יוני גוטליבוביץ'

חליל - רואי אמוץ / קרן יער - אלון ראובן / קלרניט - גלעד הראל

פסנתר וניהול אמנותי - עמית דולברג / מנצח - גיא פדר

בתוכנית:

איל אדלר: חמישייה

מיכאל וולפה: שלישיית פסנתר מספר 1 (שני פרקים)

הפסקה

יוהאנס ברהמס: 'שלישיית הקרן' במי במול מז'ור אופוס 40 (ארבעה פרקים)

האנסמבל יופיע גם עם הזמר והיוצר שלמה גרוניך במופע המרכזי של הפסטיבל,
ובו מבחר של עיבודים חדשים, שחוברו במיוחד עבור מופע זה.

איל אדלר: חמישייה (2009):

המלחין איל אדלר, חתן פרס ראש הממשלה לקומפוזיטורים לשנת 2008. נולד בירושלים. למד באקדמיה למוסיקה ע"ש רובין בירושלים במגמת קומפוזיציה לתואר ראשון ולתואר אמן (בהצטיינות) (1991-1997). בין השנים 1997-2001 למד לתואר דוקטור למוסיקה באוניברסיטת מק'גיל במונטריאול. יצירותיו הקאמריות והתזמורתיות נוגנו בישראל, ארצות-הברית, קנדה, דרום קוריאה, גרמניה, אנגליה, צרפת, פינלנד, צ'כיה, רומניה וקרואטיה והן מוקלטות ומושמעות ברדיו בארץ ובחו"ל. הוא זכה בפרסים שונים כמו: פרס אקו"ם (2003), מלגת פולברייט ופרס הדיקאן (1997). יצירתו "גוונים..לצבעים" נבחרה לפסטיבל ISCM 2005 בזאגרב. יצירתו Reminiscence לכינור ופסנתר נבחרה לפסטיבל ACL 2009 בקוריאה. בישראל בוצעו יצירותיו על ידי התזמורת הסימפונית הישראלית ראשון לציון, הסינפוניה באר שבע, אנסמבל המאה ה-21, אנסמבל 'מיתר', הרביעייה הישראלית למוסיקה עכשווית, קבוצת מוזיקה נובה, האגודה למוסיקה קאמרית תל אביב, ועוד. שימש כמלחין הבית של התזמורת הקאמרית והסימפונית של אוניברסיטת מק'גיל, והוא משמש כיום כמלחין הבית של אנסמבל 'מיתר'.

בשנת 2001 הצטרף ד"ר אדלר לסגל ההוראה של האקדמיה למוסיקה ע"ש רובין בירושלים כמרצה לתיאוריה וקומפוזיציה, ומכהן כיום כדיקן הסטודנטים באקדמיה. שימש בתפקיד ראש מחלקת יצירה רב-תחומית באקדמיה. היה חבר בוועדה לעניינים אקדמיים, וחבר המועצה האקדמית העליונה. השנה, מלמד גם במחלקה לתיאוריה בבצלאל. הינו חבר הנהלת איגוד הקומפוזיטורים הישראלי. תקליטורים מיצירותיו ראו אור בשנים האחרונות. יצירותיו יוצאות לאור באופן קבוע מטעם המכון למוסיקה ישראלית, ומל"י.

על החמישייה משנת 2009 כותב המלחין:

היצירה, הכתובה להרכב של חמישה נגנים: כינור, צ'לו, חליל, קלרינט ופסנתר, מתחילה תוך היפוך תפקידו המסורתי של הסולן - כאן, מגן הפסנתרן אקורדים מורכבים, שהם מעין חומר משני למרקם המלודי, הכרומאטי, המנוגן בשאר הכלים. בהמשך, הופך תפקיד הפסנתר למשמעותי יותר מבחינה תמאטית וטכנית. שתי אפיזודות סולניות, ליריות במהותן, מופיעות בין קטעי האנסמבל ויוצרות מעין הפוגה לעומס המרקמי והרגשי הנמצא ביצירה. המנעד הנמוך, עומס האקורדים בפסנתר וצפיפות הקולם בכלים המלודיים מגיעים לשיאם בחלק השני. חלק זה מהיר ואינטנסיבי יותר מקודמו ומציג רעיון מרקמי וצורני ממושך אחד. פרגמנטים מהירים בכלים השונים מובילים לחלק סולני בצ'לו, כאשר הפסנתר מקבל תפקיד משני. חלק זה מוביל לאקורדים בולטים המנוגנים "טוטי". הפסנתר חוזר להוביל בנקודה זו ומנגן מכלולים מהירים במנעד הנמוך, המתחלפים במהירות ולסרוגין עם האנסמבל. בנקודה זו חלה עלייה הדרגתית במנעד, עד הגעה לאזור הגבוה ביותר של הפסנתר, בנגינה מעט אימפרוביזטורית וחופשית. כך, כמו - נמסה המורכבות הסבוכה לפשטות מסוימת והזדככות קריסטלית. תחושת הזדככות זו מובלטת על ידי הפעמונייה (glockenspiel) עליה נוקש נגן הקלרינט, ובאמצעות הנשיפות האיטיות של נגני האנסמבל בתיבות החותמות את היצירה. היצירה מוקדשת לפסנתרן עמית דולברג ולחברי אנסמבל 'מיתר'.

מיכאל וולפה: שלישיית פסנתר מספר 1:

המלחין מיכאל וולפה, מנהלו האמנותי של פסטיבל 'צלילים במדבר', הוא מוסיקאי ואיש חינוך רב-תחומי אשר פועל במישורים רבים של עשייה. בשנים האחרונות מכהן וולפה כראש החוג לתורת המוסיקה, קומפוזיציה וניצוח באקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים, מלמד בתיכון הישראלי למדעים ולאמנויות בירושלים, מנחה חוגי האזנה ברחבי הארץ, בעיקר בנגב, עוסק במחקר של מוסיקה יהודית וישראלית, ועסוק גם כיוצר, כמעבד, כמפיק מוסיקאלי, מנצח ופסנתרן במגוון רחב מאד של פרויקטים. וולפה זכה בשנתיים האחרונות במספר פרסים, ביניהם פרס אקו"ם לשנת 2009 על מפעל חיים. בפסטיבל הנוכחי יציג וולפה לראשונה את המופע משירי חיים נחמן ביאליק, אותו יצר בעבור הזמר עפר כלף. לקונצרט הקאמרי של אנסמבל 'מיתר' בחר וולפה להביא את אחת היצירות הקאמריות הראשונות שחיבר, יצירה בה עיצב את סגנונו הקאמרי, סגנון המשלב מרכיבים של מוסיקה פופולארית ושל השפעות ארצישראליות מגוונות עם תפיסה קלאסית מסורתית.

על שלישיית הפסנתר הראשונה שלו כותב המלחין:

זוהי הראשונה מארבע שלישיות שחיברתי עבור שלישיית 'ענבר', הרכב אשר שיתוף הפעולה עימו היה פורה ומעשיר. מקור ההשראה ליצירה בא מצלצול פעמוני הכנסיות בעיר העתיקה בירושלים ומלחנים שחיברתי לשירי אהבה של המשורר עלי אלון ממש בזמן חיבורה של השלישייה. ההרכב המקורי של היצירה היה חלילית, צ'לו וצ'מבלו, ולאחר מכן ערכתי אותה והרחבתי עבור שלישיית 'ענבר' להרכב הנוכחי של היצירה.

הפרק הראשון של היצירה הוא מבוא קצר ולירי ובו מנגינה אחת פשוטה המהווה מקור השראה ליצירה כולה. **הפרק השני**, המרכזי, של השלישייה הוא פרק מהיר, שיש בו כמה לחנים בסגנון עממי, המשתלשלים זה מזה עד לשיאה של היצירה, בה מופיעים ציטוטים של פעמונים, המובילים למנגינה שפתחה את היצירה. בסיומה של היצירה חוזרת הרוח הנלהבת של תחילת הפרק השני. מאז הבכורה בשנת 1994 בוצעה מספר ניכר של פעמים בארץ ובחו"ל ואף הוקלטה על-ידי הכנר אורי דרור, הצ'לן מיכאל קרויטור וייסמן והפסנתרן ליאור קרצר, חברי שלישיית 'ענבר' לתקליטור ובו שלוש שלישות הפסנתר הראשונות שלי.

יוהאנס ברהמס - שלישיית קרן במי במול מז'ור אופוס 40:

שלישיית הקרן במי במול מז'ור אופוס 40 של יוהאנס ברהמס היא אחת היצירות הקאמריות רחבות היריעה והעמוקות שחיבר. היצירה חוברת בשנת 1865 לזכרה של אימו, אשר הלכה לעולמה. לביצוע הבכורה של היצירה בנובמבר 1866 כתב ברהמס תפקיד לקרן טבעית ללא שסתומים. הוא חיפש את הצליל הקודר שיתאים להבעת רגשותיו. כיום נהוג לנגן את היצירה על קרן מודרנית עם שסתומים.

הפרק הראשון (Andante) פותח באותה מנגינת קרן בלתי נשכחת, אשר מימנה נולדת פנטסיה חופשית בצורתה, רחוקה מצורת הסונטה המסורתית, כל מנגינותיה מתאפיינות באותה רוח מלנכולית וקודרת.

הפרק השני (Scherzo-Allegro) מתאפיין בחיוניות, אולי תיאור של זיכרונות טובים ורחוקים הקשורים לאמו של המלחין.

הפרק השלישי (Adagio mesto) הוא פרק איטי ופיזי, שיש בו שפע של רגעים בלתי נשכחים ונוגעים ללב, המאפיינים כל כך את המוסיקה הקאמרית של ברהמס. הפרק נפתח במנגינה קודרת ברגיסטר הנמוך של הפסנתר, וממשיך בקטעים הנותנים ביטוי שווה גם לכינור ולקרן.

הפרק האחרון (Allegro con brio) הוא פרק מהיר ההולך ונעשה תוסס וחיוני. רבות מן המנגינות ששמענו בפרקים הבאים חוזרות בפרק זה במצב רוח חדש, שמח ומתלהב, המתאר את ההתאוששות שלאחר ימי האבל.

אנסמבל "מיתר":

אנסמבל 'מיתר' הינו מהמובילים בביצוע מוסיקה ישראלית עכשווית בארץ ובעולם. זוכה בפרס לנדאו מטעם מפעל הפיס, פרס בנימיני ובפרס פרטוש מטעם שר התרבות. האנסמבל הוקם בשנת 2004 על ידי עמית דולברג, המנהל אותו לכל אורך שנות פעילותו. בהיותו אנסמבל המתמחה בביצוע מוסיקה ישראלית עכשווית - יצירות רבות נכתבו והוקדשו להרכב על ידי מיטב המלחינים בארץ. אנסמבל 'מיתר' מרבה להופיע בפסטיבלים באירופה ובארץ, וזוכה לתשבחות וביקורות נלהבות. בין האולמות בהם הופיע ניתן למנות את ה"פרסל רום" בלונדון, ה-BKA וה"רדיאל סיסטם" בברלין, הקונסרבטוריון של מוסקוה ע"ש צ'ייקובסקי, והאולם הגדול של מרכז פומפידו בפאריס. האנסמבל משודר דרך קבע ברדיו קול המוסיקה, רדיו פראנס וברחבי ארה"ב.

ל'מיתר' קשר הדוק עם מלחינים צעירים, האנסמבל ארגן הרצאות וקורסים עם טובי המלחינים, ביניהם מארק אנדרה (צרפת), פביאן פניסלו (צרפת), דניאל בירו (קנדה) וולטר צימרמן (גרמניה). באוקטובר 2011 יצא לאור תקליטור של האנסמבל עם יצירותיו של פביאן פניסלו בלייבל הספרדי ורסו. זהו התקליטור השלישי של 'מיתר'. באפריל 2012 יתקיים קונצרט הבכורה של רביעיית ה'מיתר' של האנסמבל - "16".

חבריה הם הכנרים משה אהרונוב ויונה צור, היוולן יובל גוטליבוביץ' והצ'לן יוני גוטליבוביץ'.

בפברואר 2011 הוקרן סרט דוקומנטרי על הקונצרט ההיסטורי של האנסמבל בווילה ואנסה (ברלין) של הבימאי אמרה סונמז (ארה"ב) בפסטיבל הסרטים בברלין, בפסטיבל הקולנוע היהודי בסינמטק ירושלים ובפסטיבל יוצרי הסרטים של ניו-יורק. הסרט זכה בפרס בתחרות הסרט הדוקומנטרי הטוב ביותר בפסטיבל הסרטים של מקסיקו.

'מיתר' הוא אנסמבל הבית של האקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים ואנסמבל הבית של הקונסרבטוריון הישראלי, שטריקר, תל אביב. חברי האנסמבל הם זוכי מלגות קרן התרבות אמריקה ישראל, מלגת משפחת ארקין וקרן בוכמן-היימן.

מלחין הבית של האנסמבל הוא איל אדלר.